

A város – dobozokban

A várost, amelyben élünk, ismerjük.

Legalábbis azt hisszük.

Valamelyik házában születtünk, utcáit rójuk iskolába, munkába menet, vagy éppen céltalanul sétálva, gyönyörködve az elénk táruló látványban, akár apánk, anyánk, nagyszüleink, dédapánk és dédanyánk. Az a város, amelyben ők jártak, ugyanaz volt és mégis más. Mindig újult valami Pesten

és Budán, a kép szüntelen változott. Azt, hogy mit látott mondjuk Jókai 1847-ben, ma már hiába próbálnánk pontosan felidézni.

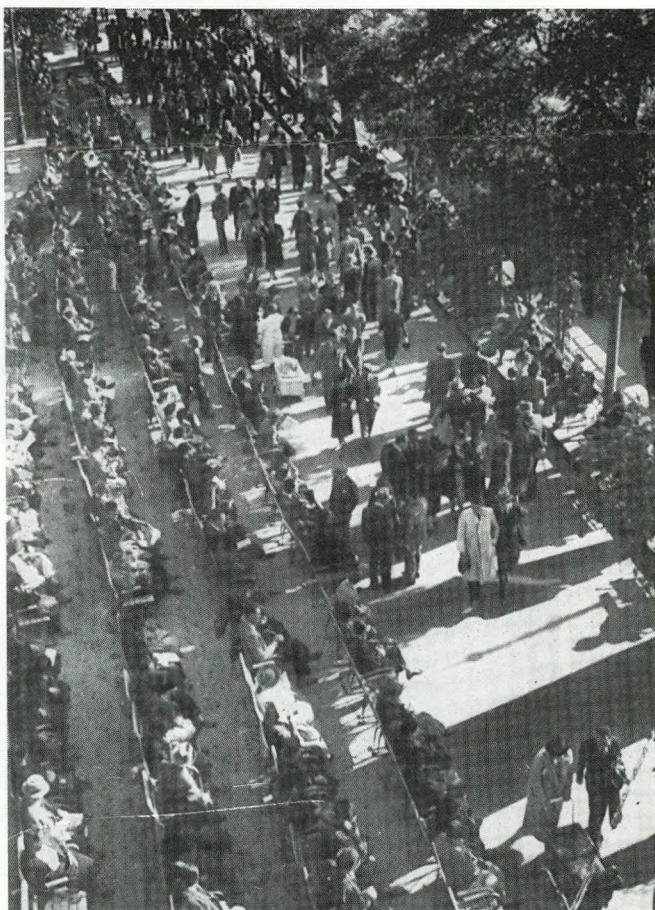
De azért él a régi Pest-Buda is, benépesülnek a hajdani utcák, újra emelkednek a rég lebontott falak — mégpedig egy nagy gonddal ápolta, s szinte napról napra formálódó archívumban, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest-gyűjteményében. Ez az anyag mint-

egy 80 esztendeje gyűlik, rendeződik, vagyis éppen egyidős magával a könyvtárral.

Akit például az érdekel, hogy milyen volt a Millenniumi kiállítás, miként festett 1903-ban a Royal Vio mozi, kiknek a masinái indultak az 1911-es budapesti repülőgépversenyen: az a VIII. kerületben — közvetlenül a Kálvin tér mellett — a Szabó Ervin tér 1-ben választ kap kérdéseire.

Türr István tábornok (Borsos József felvétele)

A Duna-korzó felülről

Külvárosi pillanatkép

A Negresco kávéház terasza

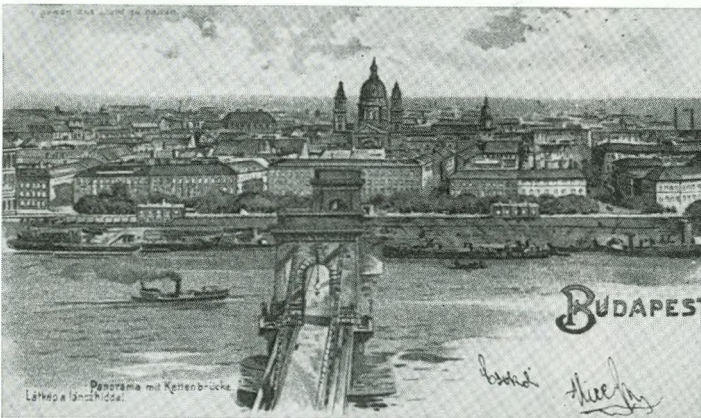
Budapesti látkép a levelezőlap-gyűjteményből

Ma a Budapest-gyűjteményben hozzávetőleg 60—65 ezer könyv, 100 ezer plakát és roppant mennyiségű kisnyomtatvány, látképes levelezőlap között böngészhet a tudományos kutató meg az egyszerű kíváncsi olvasó a barátságos, könyvespolcokkal körülbástyázott ódon olvasóteremben. Térképek is találhatóak itt, nemcsak nyomtatottak, hanem kézzel rajzoltak is, és úgynevezett munkatérképek, amelyeket a Víz-, a Gáz- vagy az Elektromos Művek hálózatépítői készítettek alvilági birodalmukról.

A gyűjtemény fontos része a Fotótár. Fejlődésére jellemző, hogy 1957-ben még egy nagyjobbfajta televíziós dobozban is elfért, ma viszont az eredeti felvételek és reprodukciók száma meghaladja a százezret! Fotótörténetileg talán a legérdekesebbek annak a mintegy 264 századvégi és századeleji fotós-nak a képei, akiknek sorában megtalálhatjuk Borsos Józseftől a Strelisky dinasztian át egészen Uher Ödönig a legnagyobbakat, sőt még a kiváló festőművészt, Barabás Miklóst is. A felvételek elsősorban portrék (nagy részt úgynevezett vizitkártyák). Sok esetben nemcsak a fotósok közismertek, de a modellek is.

A régi Budapest arcáról vallanak azok a fényképek, amelyeket a gyűjtemény részére Klösz György lemezeiről másoltak. (S felbukkan mellettük néhány eredeti is!) Utca-képek, házportrék, mindmegannyi kincs például egy filmrendező, egy tévéjáték-író vagy egy történelmi regény szerzője számára,

027.42

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR
HÍRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1981 JUN
FOTÓ

A Nyugati pályaudvar és a Közvágóhíd között közlekedő lóvasút

A városligeti csónakázótó a múlt század kilencvenes éveiben

Német repülőgép roncsa egy Actila utcai házban

s hasznos segítség a művészettörténészeknek, restaurátoroknak, építésmérnököknek is, akik közül — mint hallom — a Várnegyed helyreállításán dolgozók nemegyszer fordultak segítségért a Budapest-gyűjteményhez.

Részben metszetekből, részben fényképekből áll a városkép-kollekció. 1200 folyóiratból s hozzávetőleg 40—50 ezer könyvből fényképezték ki a budapesti vonatkozású felvételeket. (Természetesen egykorú eredeti ábrázolatok is akadnak.) Mintegy 90 ezer katalóguscédula készült. Az eligazodásban egy 30 oldalas belső fogalmi katalógus segít olyan címszavakkal, mint *aluljáró, arcképek, állatképző, Duna-korzó, filmgyárak, kávéházak, lóvasút, nyomor, szobrok, Táncsköztársaság, vurstli* stb. (Szerdánként, amikor a könyvtár zárva van — ki is fényképezhetők!)

A fotók, reprodukciók száma egyre nő. Helyet kapnak az új fővárosi eseményekről, a városkép változásáról tanúskodó legfrissebb felvételek, s a hagyatékokból, aukciók során köztulajdonba kerülő korábbi emlékek is. A gyűjtemény részére egy fotós havonta készít új képeket, s az MTI heti termését is rendszeresen átnézi az illetékesek: vajon milyen új budapesti tematikájú felvételek születtek? Időről időre a könyvtár meghirdeti, hogy vásárol is a fővárost ábrázoló képeket, könyveket, dokumentumokat. Ilyenkor megnyílnak a családi albumok, előkerülnek a padlás vagy a pince félhomályából az elfekvő kincsek.

Ábel Péter

